

- 2** Voormalig vluchteling nu directeur Vluchtelingenwerk
3 Biochemicus wil terug naar Somalië
5 Moslim wordt christen
8 Eritreër, Iraniër en Nederlander over de film Moordwijken
En overal recepten en gedichten

De Kanaalstraat Als er een straat is in Utrecht waar alle nationaliteiten bij elkaar komen, is dat wel de Kanaalstraat. Wie zijn de winkeliers die zich in deze straat gevestigd hebben, en waarom eigenlijk? Utrecht Divers ging op onderzoek uit. **Pagina 1, 3, 4, 5**

Mooi Utrecht Utrechters zijn trots op Utrecht: op de Domtoren, heel lang de hoogste toren van Nederland; op de mooie, oude grachten, op FC Utrecht. Buitenlanders, voormalige vluchtelingen komen het liefst in Hoog Catharijne. 'Het meest bijzondere station van Nederland.' **Pagina 5, 7, 8**

Hongaarse vluchtelingen Na de Hongaarse opstand van 1956 zijn in totaal drieduizend Hongaren naar Nederland gevlucht. Ze kwamen allemaal met de trein in Utrecht aan. De Hongaarse dominee István Tüski was erbij. **Pagina 4**

UTRECHT DIVERS

Vluchtelingen en Nederlanders over de stad Utrecht

FEBRUARI 2008

FOTO: TINEKE VAN STIJN

Nederlandse kaaszaak in Iraanse handen

TAHIR HAMDE EN TINEKE VAN STIJN

De Iraniër Morteza Alizadeh (34 jaar) is sinds twee jaar de eigenaar van kaaszaak 'Morty's Delicatessen' aan de Kanaalstraat. Een puur Nederlandse zaak, met een Nederlands product. De voormalige Nederlandse eigenaar die de zaak dertig jaar dreef, is nu bij hem in dienst voor een paar uur per week.

'Ik werkte in de supermarkt hier-naast', legt Alizadeh uit. 'Toen ik hoorde dat Rob Kaijim wilde stoppen, dacht ik dat het wel wat voor mij kon zijn. Ik liep zes maanden stage om de kneepjes van het vak te leren en te kijken hoe ik het vond. Na een bezoek met Rob aan een kaasbeurs in Houten werd ik echt enthousiast over dit product. Tegelijkertijd onderzocht ik of ik nog iets nieuws kon toevoegen aan het

winkelbestand van de Kanaalstraat. Ja dus, aan de westkant van het spoor verkocht nog niemand biologische producten.'

Ondanks de beperkte ruimte in de winkel heeft Alizadeh een grote verscheidenheid aan biologische producten staan: van olie, sappen en theeën tot schoonmaakmiddelen. Alizadeh heeft deze markt, zegt hij, stap voor stap onder de knie gekregen. Zijn klanten bepa-

len het assortiment door te zeggen wat ze nog missen.

In Iran was Alizadeh tolk. Ruim zeven jaar geleden kwam hij naar Nederland. Hij woonde in Ermelo, Schalkhaar, Dronten en Zeist en vestigde zich uiteindelijk in Utrecht. 'Ik kende wat mensen hier. En ik vind Utrecht een geweldige stad, door al die verschillende nationaliteiten en de toeristen en studenten heb ik het

gevoel echt in Nederland te wonen. Bovendien is Utrecht niet zo groot, je komt hier makkelijk je vrienden tegen.'

Hij vond een klein kamertje en kon op zaterdags aan de slag in de supermarkt naast de kaasboer. Al snel maakte hij werkweek van tachtig uur – voor amper 200 gulden. Nu hij zelf eigenaar is, maakt hij nog steeds lange dagen. 'Maar', zegt hij, 'dat doe ik met plezier.'

En dat is aan hem te zien, met een grapje hier, en een grapje daar bedient Alizadeh zijn klanten. Met iedereen maakt hij een praatje – niet te lang, niet te kort, precies goed. Hij vindt: de klanten gunnen het je dat ze bij jou hun boodschappen doen, dan moet je ook je best doen. 'Je bent zelf bepalend voor het succes in een nieuw land', zegt Alizadeh.

Voormalige eigenaar:

'We hebben dezelfde humor'

TAHIR HAMDE EN TINEKE VAN STIJN

Rob Kaijim was dertig jaar eigenaar van de Nederlandse kaaszaak 'Morty's Kaas en Delicatessen' aan de Kanaalstraat. Twee jaar geleden heeft hij deze zaak verkocht aan Morteza Alizadeh, kortweg Morty genoemd.

Rob Kaijim: 'Ik kende Morteza al langer, omdat hij in de supermarkt naast mijn zaak werkte. Ik had al snel door dat het een kiene jongen was. Dus toen hij aangaf dat hij wel interesse in een eigen zaak had, heb ik hem meegenomen naar een kaasbeurs in Houten. Hij vond het een geweldig product. Hij zei: "Dit is het goede leven." Ik ben met hem door heel Nederland gereden en heb hem het totale kaasproces bijgebracht. Ondertussen werkten we samen in de winkel, waar hij ook alle facetten van een eigen zaak leerde kennen. Dat halfjaar samen achter de toonbank was ook belangrijk voor de klanten, omdat ze in die tijd konden wennen aan de verandering van eigenaar. Na dat halve jaar heeft Morty de zaak overgenomen en het loopt nog steeds erg goed. Daar heb ik geen moment twijfel over gehad. We kijken allebei uit naar de zaterdagen, want dan help ik een handje mee. We hebben zoveel plezier samen. We werken op voet van gelijkheid. Er is geen baas – knecht verhouding. Ik leer van hem over olijven en het zelf maken van olijfmelanges. En ik dien nog als vraagbaak. We hebben dezelfde humor, instelling en overtuiging. Hard willen werken en er iets van willen maken. Daar gaat het om. Als dat er is, maakt achtergrond, afkomst of cultuur niet uit.'

FOTO: TINEKE VAN STIJN

Directeur Vluchtelingenwerk:

'Probeer iets van je leven te maken'

'Je kunt de samenleving zien als een grote bedreiging. Maar je kunt ook denken: wat kan ik zelf doen om mijn situatie te veranderen, wat zijn mijn kansen', zegt Igor Ivakic (33), uitvoerend directeur van Vluchtelingenwerk Nederland. Ivakic probeert vluchtelingen ervan te overtuigen dat ze stap voor stap weer iets van hun leven kunnen maken. Met die instelling is hij zelf ver gekomen. Ivakic was ook vluchteling. Renée Mbaiko en Ellen de Lange spraken met hem. **Zie pagina 2.**

INTERVIEW

Voormalig vluchteling nu directeur Vluchtelingenwerk

RENÉ MBAKO EN ELLEN DE LANGE

Igor Ivakic (33) was zeventien toen hij met zijn moeder en broer naar Nederland vluchtte. Nu – zestien jaar later - is hij uitvoerend directeur van Vluchtelingenwerk Nederland.

‘In 1992 ben ik met mijn moeder en broertje vanuit Bosnië naar Nederland gekomen. Twee jaar hebben we in een asielzoekerscentrum (AZC) gezeten. Toen kregen we een status en verhuisden we naar een klein Fries dorpje. We spraken inmiddels aardig Nederlands, maar al snel werd ons duidelijk dat we daar in Friesland niet zoveel aan hadden. Dus begonnen we weer opnieuw met inburgeren’, zegt Ivakic lachend.

Hoe heb je die periode ervaren? Wij hebben gelukkig geen nare dingen meegemaakt, we werden al snel opgenomen door het dorp. Aan het asielzoekerscentrum heb ik minder goede herinneringen. Dat was ellende, echt ellende. Vaak dacht ik: is dit nog wel menselijk? Je hebt geen enkel recht, je mag niets. Maar toen ik bij Vluchtelingenwerk ging werken, kwam ik erachter dat we nog mazzel hebben gehad. Nu is de situatie in de opvangcentra nog erger.’

Wat bedoel je daarmee? ‘Mensen zitten nu nog langer in de AZC’s. En je mag nu nog minder. Je mag pas beginnen met Nederlands leren als je al een status hebt. Daarbij is er een veel te *‘De situatie in opvangcentra is nu nog erger dan toen ik er zat’*

grote diversiteit aan opvangcentra gekomen. In mijn tijd had je alleen een aanmeld- en opvangcentrum en de AZC’s. Nu zijn er vertrekcentra, tijdelijke opvangcentra, integratiecentra, en ga zo maar door. Er wordt veel te veel met vluchtelingen gesjouwd. Ze worden voortdurend van de ene naar de andere hoek van het land gestuurd. Dat is echt verschrikkelijk.’

Hoe is die verandering gekomen? ‘Tja, dat is het beleid. In de tijd dat ik kwam, tijdens de oorlog in voormalig Joegoslavië, zijn twintig- tot dertigduizend mensen naar Nederland gevlucht. Nederland was daar helemaal niet op berekend. Zo snel mogelijk iedereen ergens onder zien te brengen. Dat was toen het devies.

Sinds de jaren negentig is de overheid beleid voor vluchtelingen gaan maken. Als je Nederland binnenkomt, word je naar de tijdelijke opvang gestuurd. Mensen met weinig kans op een vergunning gaan vervolgens naar een vertrekcentrum. Mensen met meer kans op een status komen in een opvangcentrum terecht. Soms moeten mensen naar ieder “gehoor” weer naar een andere opvang. Tegelijkertijd is het politieke klimaat de laatste jaren, met name onder Verdonk, voor vluchtelingen niet gunstig geweest. Verdonk benadrukte de tegenstelling tussen asielzoekers en gelukszoekers heel sterk. Vluchtelingen moesten voortdurend aantonen dat ze echt asielzoeker waren, dat ze echt ellende hadden meegemaakt. De procedure leek er steeds meer op gericht te zijn mensen buiten de gemeenschap te houden, terwijl ze ingesteld is ter bescherming van de rechten van de mens.’

Wat kan Vluchtelingenwerk precies doen? Vluchtelingenwerk probeert vanaf het moment van aankomst mee te denken. Met de vluchteling kijken we naar zijn vluchtverhaal. We helpen de documenten te verkrijgen die nodig zijn

om het verhaal te bewijzen. Als de vluchteling mag blijven, zorgen wij voor maatschappelijke begeleiding. Zo bieden wij hulp bij het vinden van huisvesting. Maar wij proberen mensen ook op weg te helpen met een opleiding of werk.’

Lukt dit? ‘Af en toe is het moeilijk. Veel vluchtelingen dragen een zware last met zich mee. Mensen die heel lang op een verblijfsvergunning hebben moeten wachten, zijn soms gedemotiveerd. Wij kunnen en willen hen niet dwingen om Nederlands te leren of

FOTO: KLAAS FOPMA

‘Vluchteling zijn is onderdeel van mijn identiteit’

een baan te zoeken. Maar onze vrijwilligers kijken samen met de vluchteling naar wat zijn dromen zijn en hoe je die zou kunnen realiseren. Wat kan iemand al en welke stappen kan hij nu nemen. Wij kunnen contacten leggen en iemand weer vertrouwen geven.’

Is je eigen achtergrond als vluchteling van invloed op hoe je je werk hier uitvoert? ‘Natuurlijk. Vluchteling zijn is

onderdeel van mijn identiteit. Soms denk ik terug aan hoe ik dingen heb ervaren in het AZC of toen ik de samenleving net binnenkwam. Dat referentiekader gebruik ik wel. Tegelijkertijd wil ik ook afstand houden. Het zijn universele waarden waar Vluchtelingenwerk voor staat. Elk mens heeft recht op een rechtvaardige asielprocedure. Iedereen heeft recht op een goed bestaan. Of je nu vluchteling bent of niet, daar kan toch niemand tegen zijn?’

Zoet en sterk Koffieceremonie in Eritrea

TAHIR HAMDE EN TINEKE VAN STIJN

De Koffieceremonie is in Eritrea een ritueel dat bijna dagelijks gehouden wordt. Het is een vast onderdeel voor gasten. De ceremonie duurt ongeveer een uur, waarbij de gasten drie keer een kopje koffie aangeboden krijgen. De gast is min of meer verplicht alle drie de kopjes op te drinken. Het is niet beleefd om een kopje te weigeren, of voordat de ceremonie voorbij is te vertrekken.

- 1 Brand groene koffiebonen in een pannetje met een lange steel boven een houtskoolvuurtje.
- 2 Stamp de bonen als ze zwart zijn in een vijzel fijn.
- 3 Doe de gemalen koffie in een stenen kruik, giet er water bij en zet de kruik op het vuur.

- 4 De koffie is klaar als het water kookt en het schuim van de koffie naar boven komt. Zet de kruik in een speciale houder om het koffiedrap te laten zakken.
- 5 Schenk de koffie achter elkaar in de kopjes. Doe veel suiker in elk kopje.
- 6 Serveer popcorn, koekjes en snoepjes.
- 7 Brand wat wierook.
- 8 Als de koffie is uitgeschonken, doe dan opnieuw koud water in de kruik, zet de kruik op het vuur en laat de koffie weer opkomen. Doe dat tot drie keer toe.

Nederland

Wanneer de zon ondergaat
Omringt het de oceaan
Dan krijgt de kust
Een warme kleur
Op dat moment herinner ik me
De kleuren van mijn vlinders

Nederland bloemenland
Wanneer ik hier de bloemen zie
De kleuren
De geuren
Brengen mij knus
Naar mijzelf

Aardige mensen
Wanneer ik jullie medelijden zie
Dan herinner ik me
De warmte van mijn dierbaren

Nederland
Ik voel dat Nederlanders kleurrijk zijn
Net als jullie bloemen
Hopelijk waardeert iedereen je
Iedereen die overal je water drinkt
Je lucht inademt
Je zijn ziel overgeeft
Ik wil zeggen
Dat jullie je land dankbaar moeten zijn
Omdat je land je lief is

Shirin Saya

Van Midden-Oosten naar Midden-Nederland

SAHIB AL DORAKI EN MARTIJN VAN EIJK

De allereerste Irakese winkel van Utrecht ligt aan de Kanaalstraat. De beste spullen uit de hele wereld zijn er te koop, net als vroeger in Irak. De eigenaar Al Haddad is een kennis van Sahib Al Doraki. Sahib neemt Martijn van Eijk mee voor een rondleiding.

We stappen de winkel binnen waarop in rode letters 'Midden-Oosten' staat geschreven. Het is er een drukte van belang. 'Kijk eerst maar even rond, ik ben nu even bezig', zegt de heer Al Haddad terwijl hij een klant helpt. We lopen op ons gemak tussen de schappen met oosterse broden, kruiden, dadels en balen rijst door. Alles is hoog opgestapeld, bijna tot het plafond.

Sahib legt uit wat er allemaal te vinden is. De verse broden worden natuurlijk in Nederland gebakken, maar het is een Arabisch type en plat als een pannenkoek. Daarnaast rekken met kruiden, olijven, dadels. Veel verschillende soorten rijst, soms in balen van wel tien kilo. Gedroogde groenten en paddestoelen in

FOTO: MARTIJN VAN EIJK

potten. In de vriezer liggen zakken met 'bamia', een groente die smaakt als een combinatie van asperges en sperziebonen.

Tussen alle oosterse dingen staat een plank met sinaasappelsap uit Denemarken. 'Dat is toch niet Arabisch?', merkt Martijn

op. Vaste klant Fadel legt het uit: 'Toen Irak vroeger nog welvarend was, waren we gewend om de beste spullen uit de hele wereld te halen. Al Haddad doet dat nog steeds.' 'Ja', beaamt Sahib, 'de beste sinaasappelsap uit Denemarken, de beste kaas uit Frankrijk, de beste thee uit

Ceylon'. De opsomming gaat nog even door: 'Auto's uit Duitsland, glas uit België, fruit uit Turkije..'. 'Ook iets uit Nederland?', onderbreekt Martijn hem. 'Maar natuurlijk', zegt hij, 'de televisies van Philips!'

We lopen weer terug naar de

ingang waar het inmiddels wat rustiger is geworden. Al Haddad vertelt dat zijn winkel de eerste Irakese winkel in Utrecht was. Hij runt hem met zijn vrouw en drie zoons. In de begintijd was het veel drukker, de laatste jaren lopen de zaken wat minder. 'Ook in de aan Utrecht grenzende gemeentes zijn inmiddels Irakese winkels', verklaart hij de gang van zaken. Ook het parkeerbeleid van de gemeente doet hem geen goed: 'Je betaalt hier per uur meer dan in het centrum!' Toch mag hij niet klagen, er is nog genoeg aanloop. Dat komt doordat de winkel ook een soort informatiecentrum voor Irakezen is. Zo weet Al Haddad waar de beste kamers te huur zijn. Ook voor een brief naar Irak kun je bij hem terecht. Hij geeft de post mee aan kennissen die het moederland bezoeken.

Handelsbloed kruipt waar het niet gaan kan en deze familie heeft het zeker door de aderen stromen. Zij zijn allen vastbesloten ooit weer naar Irak terug te keren. Wellicht zullen ze midden in Bagdad een Nederlandse winkel openen. En een naam voor hun winkel? Midden-Nederland misschien?

Wanneer het thuisland belt

DAVID HOMPES EN RENÉ MBAIKO

De Somaliër Abdirahman Jama woont sinds 1990 in Nederland. Hij studeerde biochemie en werkte acht jaar bij TNO. Nu heeft hij een im- en export bedrijf en een belhuis. Want hij wil terug naar Somalië.

Als je Belhuis Almis aan de Amsterdamsestraatweg binnenstapt, valt meteen de verscheidenheid

aan producten op. Je kunt er eten en drinken kopen, evenals verschillende huis- en keukenproducten. Maar het draait natuurlijk vooral om de telefonie en communicatie met het buitenland. Op de televisie is CNN te zien, op de computermonitor een Afrikaanse website en in de telefooncabines wordt gebeld met familie en vrienden, die in het buitenland wonen. De zaak wordt gerund door de 40-jarige Somaliër Abdirahman Jama. Mensen lopen

in en uit. 'De meeste klanten komen uit Oost-Afrika. Maar ik heb ook Surinamers, Marokkanen en Polen als klant', zegt Jama. Hij kwam in 1990 naar Nederland. Somalië stond destijds onder een streng communistisch regime dat zijn burgers in een wurggreep hield. Tijdens zijn studie in de hoofdstad Mogadishu was de sfeer heel repressief, zegt Jama. 'Je kon geen stap zetten zonder dat het leger je in de gaten hield. Toen wist ik, ik moet hier weg.'

In Nederland brak een periode van grote onzekerheid aan. Zou hij mogen blijven of niet? Voor veel vluchtelingen werkt die onzekerheid verlamdend, Jama wilde niet in een hoekje blijven wachten. 'Ik nam in die tijd een gelukkige beslissing: ik zou er voor gaan. Ik leerde Nederlands en begon met de hbo-opleiding biochemie.' Dankzij een beurs van de Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF kon hij de opleiding voltooien. In het tweede studiejaar hoorde hij dat hij in Nederland mocht blijven. Na zijn opleiding vond Jama verschillende banen, onder meer bij ministerie van Volksgezondheid. Uiteindelijk kwam hij terecht bij TNO, waar hij acht jaar bleef werken.

Vorig jaar begon Jama te twijfelen aan zijn huidige leven. 'Is dit wat ik wil? Ik begon Somalië steeds meer te missen en wilde eigenlijk wel terug.' Om terug te kunnen naar Somalië moest Jama zijn leven omgooien. Want voor een biochemicus is er weinig werk in Somalië, zegt hij. Jama besloot een import en export bedrijf op te zetten: Almis BV. Zijn BV exporteert oude vrachtwagens naar Somalië en importeert van

alles. Vooral eten en drinken, dat Jama bij mensen thuis laat bezorgen door een bestelbusje. Het belhuis kwam Jama op het spoor toen hij op zoek was naar kantoorruimte voor zijn BV. Het was toen al een belhuis en werd toevallig ook gerund door een Somaliër. Jama besloot door te gaan met het belhuis om een vast inkomen te hebben. Ondanks de hevige concurrentie weet hij zijn Belhuis Almis draaiende te houden.

Als kind gevlucht uit Hongarije

TAHIR HAMDE, DAVID HOMPES,
MASOUD FARTOUS

‘Ik was dertien jaar oud en zat in de achtste klas toen in Hongarije de opstand uitbrak’, zegt Eva Maracz Engler in haar Utrechtse woning.

‘Wij woonden in een straat parallel aan de Ulli Ut waar de Kilian-kazerne stond, dus we maakten de opstand van nabij mee. Ik weet het nog goed. Op 22 oktober 1956 kwam ik uit school en werd ik naar de winkel gestuurd voor een boodschap. Daar was het heel druk, iedereen was aan het hamsteren. Het rood-wit-groene lint met de kleuren van de Hongaarse vlag was al helemaal uitverkocht. Iedereen wilde zo’n lintje op zijn jas. De volgende dag reden er vrachtwagens door de stad die de mensen opriepen om te gaan vechten. Vrachtwagens met een rode vlag – de communisten, en vrachtwagens met een rood-wit-groene vlag – de nationalist. En overal waren optochten. Jongens van tien, twaalf jaar gooiden benzineflacons op tanks die meteen in lichterlaaie stonden. Er werd geschoten, maar wij waren helemaal niet bang. Mijn moeder zei: het is net

als in de oorlog. Het geweld werd steeds erger. En ineens waren daar de Russische tanks. Mijn vader was fel tegen het communisme. Hij regelde dat we weg konden. Op 20 november pakten we onze koffers en we vertrokken naar een gids in west Hongarije die ons over de grens kon brengen. We moesten hem al ons geld geven.

Ik weet niet waarom we naar Nederland gingen. Veel mensen gingen naar Nederland, Nederland stond goed bekend. Hier kun je je eigen mening zeggen.

Als ik in Hongarije was gebleven, had ik misschien wel eenzelfde soort leven geleid als nu. Was ik ook getrouwd geweest, had ik kinderen gekregen. Had ik een gezin gehad, dat is toch het belangrijkste in het leven: een gezin. En familie. Die heb ik hier wel erg gemist. Maar ik heb nooit

teruggewild naar Hongarije. Omdat het daar onmogelijk was geweest om een normaal leven op te bouwen. Wie als een dubbeltje geboren wordt, wordt nooit een kwartje, dat spreekwoord geldt nog steeds voor Hongarije. Na vijftig jaar is daar weinig veranderd.

Om in een ander land weer opnieuw te kunnen beginnen, moet je heel stevig in je schoenen staan en een sterke persoonlijkheid hebben. Want je moet door en je wilt vooruit komen. Veel is mogelijk, maar je moet daar wel hard voor werken. Je zult je ook moeten aanpassen. Als je je in Nederland thuis wilt voelen, moet je integreren. Dat betekent overigens niet dat je het overal mee eens hoeft te zijn. Je geboorteland zul je nooit vergeten. Daar liggen je wortels, die raak je niet meer kwijt.’

De Kanaalstraat is dé

Vrijheid

Ik wil leven zonder pijn,
Ik wil slapen zonder te denken,
Mijn hart huilt heel kalm,
Maar mijn oog wil rustig slapen,
Ik vlieg naar het licht,
Maar helaas,
Ik krijg meer pijn,
Ik krijg een hele diepe wond,
Ik wil slapen,
Rustig slapen,
Voor mijn droom,
Ik wil leven,
Ik wil leven voor mijn lieverd,
Ik wil leven,
Ik wil leven zonder pijn.

Shirin Saya

Liefde op het eerste gezicht

Het was direct liefde tussen Utrecht en Tahir Hamde. Toen hij de eerste keer per trein aankwam, zag hij iets wat hij nog niet eerder in Nederland was tegengekomen: Hoog Catharijne.

‘Bij andere Nederlandse stations zie je alleen een langgerekt gebouw langs het spoor aan een drukke weg. En hier kom je met de roltrap in een soort sprookjeswereld terecht van allemaal winkels, heel veel mensen en zelfs een bioscoop. Ik keek mijn ogen uit’. Toen hij daarna kennismaakte met het historische gedeelte wist hij het zeker. Als hij in Nederland mocht blijven, wilde hij zich in Utrecht vestigen.

En dat heeft hij gedaan. Toen hij vier jaar geleden zijn verblijfsvergunning kreeg, huurde hij een kleine kamer in Hoograven. Hij leerde Utrecht kennen door op een bus te stappen en te kijken waar hij uit kwam. Onderweg bekeek hij alle delen van de stad: de oude stadswijken, de flatwijken

en de nieuwbouw. Ook vroeg hij andere mensen uit Eritrea wat zij mooie plekken vonden. Zij namen hem mee naar... Hoog Catharijne. Maar ook lieten ze hem kennismaken met de culturele activiteiten op de Neude: laagdrempelig en vrij toegankelijk. En de vele terrassen in de zomer.

Tahir Hamde's kennis van de stad Utrecht is nog niet verzaagd. Nu haalt hij veel informatie van internet. Wikipedia is een belangrijke informatiebron. ‘Wist jij’, vraagt hij, ‘dat de enige Nederlandse paus die er tot nu toe is geweest – Adrianus VI – in Utrecht geboren is?’

Tahir Hamde vindt Utrecht een vrije, open stad met vriendelij-

ke, behulpzame mensen. ‘Laatst wilde ik met een vriend bagage opbergen in een kluis op het station. Geeft een wildvreemde man ons zijn niet gebruikte kaartje, zodat wij gratis gebruik van de kluis kunnen maken!’ Toen hij een keer foto's wilde maken van de Oude Gracht zorgden voorbij-

gangers ervoor dat ze de foto niet verstoorden.

Tahir is zo trots op zijn stad, dat hij veel vrienden uitnodigt naar Utrecht te komen. Hij neemt ze dan mee naar zijn favoriete plekken. De Oude Gracht met de prachtige gevels, de terrassen aan

en de boten op het water. Naar de Domstraat, waar hij eens tot zijn verrassing de Domkerk in het oog kreeg. Die steunberen en het imposante gebouw imponeerden hem erg. Ook musea hebben zijn interesse. Zijn favoriet: het museum *Van Speelklok tot Pierement*. Hij is gebiologeerd door de oude technieken die ook nog muziek voortbrengen. En de imposante dansorgels maken hem vrolijk. Tahir Hamde trakteert zijn bezoek ook altijd op een rondvaart. ‘Dan zie je de oude stad weer op een andere manier.’

De rondleiding eindigt altijd in het V&D-restaurant in Hoog Catharijne. Om zijn vrienden nog een keer te laten genieten. Want daar is het uitzicht over de stad zo mooi.

Tahir Hamde kwam in 2003 vanuit Eritrea naar Utrecht

GESCHREVEN DOOR TINEKE VAN STIJN

multi-culti straat

Multi-culti

De Kanaalstraat is dé multi-culti straat van Utrecht. Er zijn zeker vijf Turkse of Marokkaanse groentewinkels, vier islamitische slagerijen (minstens), vier tapijtwinkels, een Marokkaanse viswinkel, een Surinaamse winkel, een Irakese winkel, een kaaswinkel, een Hollandse slijterij en talloze restaurants. Volgens de voormalige eigenaar van de kaaswinkel is er nog zeker plaats voor een Hollandse groentewinkel en slagerij.

Lombokmuseum

In de Kanaalstraat is het Lombokmuseum, een buurtmuseum met café. (www.museumcafelombok.nl)

Moslim wordt christen

ELLEN DE LONGE EN MASOUD FARTOUS

‘Als God mij niet had geholpen, was ik allang dood geweest’, zegt Masoud Fartous. Fartous is geboren in Iran en islamitisch opgevoed. Na zijn vlucht naar Nederland is hij christen geworden.

Dertien jaar is Fartous in Nederland, pas sinds twee jaar heeft hij een permanente verblijfsvergunning. ‘Jullie hebben een uitdrukking: de wonderen zijn de wereld nog niet uit!’, zegt Fartous. Volgens Fartous is het Jezus die wonderen verricht. Fartous vocht in Iran als vrijwilliger mee in de oorlog tegen Irak. Toen hij beseftte dat de regering moedwillig de soldaten gevaarlijke gebieden inzond, besloot hij het leger te verlaten. Dit leidde tot brieven op de deurmat en toen ook zijn moeder werd lastig gevallen met vragen over waar hij was, vertrok hij met een mensen-smokkelaar mee naar Europa. In het asielzoekerscentrum in Nederland kwam Fartous in contact met het christelijk geloof. Hij besloot zich erin verdiepen en vond liefde in Jezus. Het grote verschil tussen het christendom en de islam is dat het christendom vergeving predikt, aldus Masoud Fartous. ‘De islam zegt dat je een mens mag vermoorden als hij geen geloof heeft. Volgens Jezus kan alleen God beslissen over leven en dood. De

mens kan geen vlieg maken, dus mag er ook geen vermoorden.’ Fartous gelooft diep in Jezus. Hij probeert ook zijn omgeving te overtuigen van de goedheid die hij in Jezus heeft gevonden. Dit betekent dat hij niet meer door iedereen in zijn omgeving geaccepteerd wordt. Het betekent ook dat hij niet terug kan naar Iran, om zijn vader, moeder, broers en zus te zien. Zij hebben zijn bekering geaccepteerd, maar in Iran staat op bekering tot het christendom de doodstraf. Er valt een stilte als Masoud Fartous dit vertelt.

‘Volgens Jezus kan alleen God beslissen over leven en dood’

Het is moeilijk, maar zijn geloof verloochenen en zeggen dat hij moslim is – ‘dat nooit’. Fartous is een man die veel heeft meegemaakt, de dood in de ogen heeft gekeken, grote onzekerheden heeft gekend. Maar hij gelooft. Hij gelooft dat als alle mensen volgens Jezus' regels leven, er geen oorlog meer zal zijn. Hij gelooft in een mooier leven, na het leven hier op aarde. Misschien ondanks alles. Misschien wel door alles wat hij meemaakte.

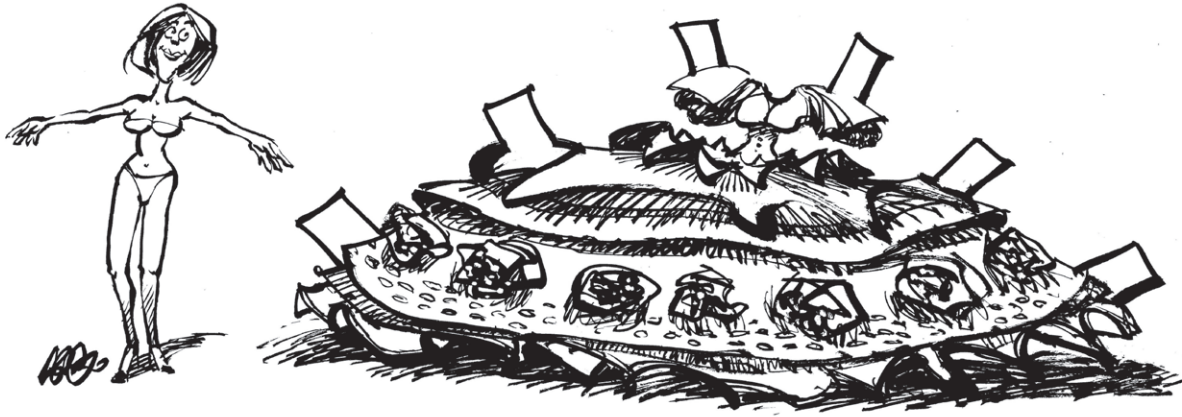
Lange jurken vol met goud en zilver

Als kind mocht ik aan de hand van mijn vader een nieuwe wereld betreden: kermis in de Kanaalstraat. Het was een grote reis uit een vertrouwde omgeving naar een plek waar alles onbekend was: de lichtjes, de draaimolens, de grijparmen die glitter en glimmer oppakten en weer kwijtraakten. De geluiden

zouden die jurken zijn, wie zouden ze kopen? Ik vraag het me al heel lang af. Op een dag besluit ik naar binnen te gaan om de geheimen van deze, voor mij onbekende wereld te ontdekken. Tot mijn grote verbazing - ik had ze nog nooit gezien - staan voor in de winkel een paar grote zilveren

Ik vraag hem naar de tronen voor in de winkel. Dat zijn onontbeerlijke attributen voor Marokkaanse bruiloften, waar echt alleen het bruidspaar op mag zitten. En nu moet hij weer aan het werk.

Ik loop nog even door de winkel en bekijk de jurken van dichtbij:

van het blikgooien, de botsautootjes, de muziek. De geuren van nougat en suikerspinnen. Alles was nieuw, vreemd en opwindend. Met mijn hand in de grote hand van mijn vader kon mij niets overkomen. Nu ben ik volwassen en ik ken Utrecht, zoals ze dat zeggen, als mijn eigen broekzak. Maar nog steeds zie ik dingen die voor mij onbekend zijn. Bijvoorbeeld als ik door de Kanaalstraat fiets. Daar is een winkel met prachtige, lange gekleurde jurken, vol met goud en zilver. Voor wie

en gouden tronen, gemaakt van een soort patchwork, afgedekt met een kunststoflaag. Achter in de winkel ontmoet ik Omar Bouayadi, de eigenaar van de winkel. Hij wil mijn vragen wel beantwoorden, als ik het maar kort houd, want hij heeft het erg druk. Hij zegt dat er niets geheimzinnigs aan is, aan deze kleding. Het zijn feestjurken. Voor bruiloften en partijen. Vooral Marokkaanse vrouwen zijn klant bij hem. En af en toe komen Nederlandse en Turkse vrouwen een jurk uitkiezen.

wat zijn ze mooi. De ene is zacht en glanzend, de ander is versierd met witte stiksels. Sommige hebben een uitbundig patroon van geometrische figuren. En alle kleuren van de regenboog zijn vertegenwoordigd. Langzaam loop ik naar de uitgang, ik kan mij niet bedwingen, ik kijk of de eigenaar mij ziet en ga dan snel heel even op een troon zitten. Wat voelt dat feestelijk! Alsof ik weer op de kermis ben.

TINEKE VAN STIJN EN TAHIR HAMDE
ILLUSTRATIE: JOS COLLIGNON

Zonder vlees geen maaltijd in Irak

Irakese (w)etenswaardigheden

ZAINAB ALTEMEMY, SAHIB AL DORAKI EN
TINEKE VAN STIJN

Zainab Altememy en Sahib Al Doraki komen beiden uit Irak. Ze willen Tineke van Stijn laten kennismaken met de Irakese keuken, maar vinden in Utrecht geen Irakees restaurant. Ze nemen Tineke van Stijn daarom mee naar het Turkse restaurant Selina want de Turkse keuken lijkt erg op de Irakese, met wat kleine verschillen in kruiden en combinaties. De Turkse dolma's bijvoorbeeld kunnen ook kipfilet bevatten. In Irak gebruikt men alleen gehakt (zie recept). En de knoflooksaus die op de Turkse kaart veel voorkomt, wordt in Irak bijna niet gegeten. In Irak houdt men vooral van tomatensaus. Andere wetenswaardigheden over de Irakese keuken:

- Alle gerechten komen tegelijkertijd op tafel. In Irak maakt men geen onderscheid tussen voor- en hoofdgerechten.
- Vlees, kip of vis zijn de belangrijkste bestanddelen van een maaltijd. Samen met rijst. Vlees, ook gehakt, van de grill heet kebab en wordt zonder saus geserveerd. Ook tomaten kunnen op de barbecue.
- In soep zit altijd lamsvlees.

Liefst grote stukken. Zeker als er bezoek mee-eet.

- Als vrienden op bezoek komen, braadt men een heel schaap. Dat is in veel Irakese dorpen de gewoonte. Het schaap ligt op een grote schaal rijst. Vroeger werd het in vet klaargemaakt. Tegenwoordig gebruikt men steeds vaker olie.
- Een Irakees eet altijd warm brood bij zijn maaltijd. Soms met een tomaten- of knoflookdip.
- In bladerdeeg wordt óf gehakt gedaan óf groente. Nooit allebei tegelijkertijd.
- Groente speelt een ondergeschikte rol in de Irakese keuken. Als er groente geserveerd wordt, dan nooit maar één soort zoals in de Hollandse keuken. Vaak wordt er een mengsel gemaakt van bijvoorbeeld stukjes aardappel, wortel, champignons, aubergines, erwten - en voor de liefhebbers amandel en rozijnen - met kruiden als kaneel, peper en kruidnagel. Nadat het mengsel in olie gaar is geworden, wordt het gemengd met niet-plakkende rijst. En geserveerd met een tomatensaus.
- vvIn Irak heeft al het eten de smaak van vlees! En zonder vlees is het geen maaltijd.

Dolma in druivenbladeren

Wie kent ze niet: die kleine groene rolletjes gevuld met een mengsel van rijst. De dolma is een typisch gerecht uit het Midden-Oosten. Dolma's worden gegeten in Griekenland, Turkije en vooral, zeggen Sahib Al Doraki en Zainab Altememy, in Irak.

Ingrediënten:
druivenbladeren
200 gr rundergehakt
1 ui
2 tomaten
1 bosje peterselie
2 citroenen
2 lepels tomatenpuree
1 kopje rijst
kopje olie
zwarte peper en zout

De bereiding:

1. snijd de ui, tomaten en peterselie fijn
2. was de rijst
3. meng de rijst met het gehakt, de olie, de ui, tomaten, peterselie en tomatenpuree
4. was de druivenbladeren
5. leg een blad open op een bord en leg daarop ongeveer een lepel van het mengsel
6. maak er een rolletje van en vouw het blad dicht
7. leg alle rolletjes in een pan en schenk daarop water met citroensap
8. laat dit 20 minuten koken en als het water bijna op is nog 15 minuten op een laag vuur sudderen

Recept voor Erwtensoup

De Nederlandse keuken kent weinig internationaal beroemde gerechten, maar snert komt toch aardig in de buurt. Snert is een stevige maaltijdsoep en wordt op zeer koude winterdagen gegeten.

Ingredienten:
500 gram spliterwten
500 gram varkensvlees (bijvoorbeeld ribbetjes, karbonades of aan een klui)f
3 speklapjes of losse spekjes
2 aardappelen
100 gram selderijknol
2 dikke uien
1 prei
1 winterpeen

Was de spliterwten en breng 2 liter water aan de kook. Voeg wanneer het kookt de spliterwten toe en zet het gas op zijn allerlaagst. Snijd de aardappelen in blokjes en voeg deze toe. Snijd de uien, de prei, de winterpeen en de selderijknol en voeg van dit alles de helft toe. Laat dit 2 uur rustig op het gas staan en voeg daarna de rest van de groente en het in stukjes gesneden vlees toe. Laat dit tenslotte nog een uurtje op het gas staan en de erwtensoup is klaar!

NB: dit gerecht kan ook heel goed zonder vlees gemaakt worden, voeg dan eventueel een theelepel kerriepoeder, een bosje bladselderij en een bosje peterselie toe.

Utrecht lijkt op Bagdad

TINEKE VAN STIJN

Ze dacht dat ze er geen last meer van had, maar afgelopen maandag gebeurde het weer: toen de sirene van het maandelijks oefenalarm afging, verstijfde ze van schrik. Totdat ze zich realiseerde dat ze niet in een Irakees, maar een Utrechts schoollokaal zat.

Iman Al Doraki is 22 jaar. Ze kwam in 2005 samen met haar moeder en haar twee broers naar Utrecht, daar woonde haar vader Sahib Al Doraki. Sahib was zes jaar daarvoor, Iman was toen 16 jaar, naar Nederland gevlucht. ‘Het was heerlijk om in Utrecht aan te komen’, zegt de jonge vrouw in spijkerbroek en met los, zwart haar in haar ouderlijk huis. ‘De oude gedeelten van de stad deden mij erg aan Bagdad denken: smalle straatjes, steegjes,

met oude huizen dicht op elkaar. Ik voelde mij meteen thuis, was niet bang meer, voelde me veilig. Behalve als ik politieagenten tegenkwam, dan kwam die oude angst weer boven.’

Iman Al Doraki is in Bagdad, Irak geboren, tijdens de oorlog

Toen de sirene van het oefenalarm afging, verstijfde ze van schrik

met Iran. Haar hele jonge leven heeft in het teken van oorlog en angst gestaan. ‘Ten tijde van Saddam Hoessein was je min of meer verplicht om lid te zijn van zijn partij, de Bathpartij. Was je dat niet, zoals ons gezin, dan was je tegen Saddam en kreeg je een zogenaamd “zwart punt”. Dat betekende dat je minder rechten had op bijvoorbeeld werk. Bovendien werd je extra goed in de gaten gehouden.’

Iman Al Doraki vertelt dat de politie regelmatig bij haar op de lagere school langskwam. De agenten vroegen haar waarom zij geen lid van de partij was. ‘Ik vertelde dan trillend allerlei smoesjes, terwijl ik wist dat ze me niet geloofden.’ Politie stond voor onveiligheid en dat gevoel is heel lang gebleven. Klopte de politie in Bagdad bij je aan de deur, dan kon dat betekenen dat je werd

opgepakt. Je wist nooit waarom. En je wist ook niet wat er met je zou gebeuren. Zo is Imans oom op zeventienjarige leeftijd door de politie meegenomen en tot op de dag van vandaag weet zijn familie niet of hij nog leeft.

Elke dag weer beseft Iman hoe fijn het is in een ‘vrij land’ te leven, een land waarin ze vrijuit haar mening kan geven. ‘In Irak besliste één persoon wat je mocht zeggen en daar moest iedereen het mee eens zijn. Hier zijn veel rechtsregels die zeggen wat je wel en niet mag. Ik heb nu de vrijheid te denken, te zeggen of te doen wat ik wil, als ik mij maar aan de regels houd en niemand anders hinder of kwaad doe. Dat betekent dat er respect is voor mij en vooral voor mijn leven.’

Iman doet dan ook haar uiterste best zich de Nederlandse taal eigen te maken. Ze volgt een intensief inburgeringsprogramma

‘Als ik politieagenten zag, kwam die oude angst weer boven’

en zal eind van het schooljaar staatsexamen Nederlands doen. Daarna hoopt ze toegelaten te worden tot de Hogeschool van Utrecht voor een HBO studie ICT. Het valt niet mee, Nederlands leren, ze zou veel meer met

FOTO TINEKE VAN STIJN

Nederlanders willen oefenen. Maar ze woont in Kanaleneiland en daar wonen bijna uitsluitend Marokkanen. Ze durft het haast niet te zeggen en kennissen begripen het ook niet zo goed als

ze het daar met hen over heeft, maar zij zou graag in een echte Hollandse wijk willen wonen, waar het rustig is – ‘saai’ zeggen haar kennissen - en waar ze op straat Nederlands hoort.

Iraanse kunstenaar vraagt advies bij Kunstuitleen Utrecht

Groot tekort aan echte ambachtslieden

TINEKE VAN STIJN, MASOUD FARTOUS,
MARTIJN VAN EIJK

Masoud Fartous was in Iran een gevierd kunstenaar. Nu hij zijn verblijfsvergunning heeft, zou hij ook in Nederland een bestaan als kunstenaar willen opbouwen. ‘Je zou je moeten toeleggen op toegepaste kunst’, zegt Paulo Martina van Kunstuitleen Utrecht tegen de Iraanse kunstenaar. “Er is in Utrecht een groot tekort aan echte ambachtslieden zoals jij.”

Masoud Fartous is specialist in het bewerken van hout. Vanaf een ontwerp op papier zaagt hij dunne plakken hout tot kleine puzzelstukjes die hij bij elkaar voegt en in spiegelbeeld op een houten ondergrond plakt. Door eindeloos te schuren en het hout vaak te lakken krijgt de afbeelding een mooie diepe glans. In Iran was Masoud Fartous een gevierd kunstenaar. Zijn objecten van hout vonden grif aftrek. ‘Ik werkte zes dagen per week en

nog kon ik de vraag nauwelijks aan.’ Maar Fartous kreeg problemen met de overheid en vluchtte in 1995 naar Nederland. Nu hij eindelijk een verblijfsvergunning heeft, zou hij ook hier een bestaan als kunstenaar willen opbouwen. Op een koude winterdag besluit hij een aantal werken aan

Paulo Martina van Kunstuitleen Utrecht te laten zien. Martina laat de glanzende houtsnijwerken door zijn vingers glijden. Een vogel op een zwarte achtergrond – mooi voor aan de muur - en verschillende abstracte werken die heel goed gebruikt zouden kunnen worden als ta-

felblad, kastdeurtje of voor het hoofdeind van een bed.

‘Het is niet makkelijk om in Nederland een bestaan als kunstenaar op te bouwen’, begint Martina voorzichtig. ‘Je moet iets maken wat origineel is, wat past bij de smaak van het Nederlandse publiek en je moet een vakman zijn. Voor de Kunstuitleen is je werk niet geschikt omdat het niet voldoende aansluit bij wat Nederlanders mooi vinden. Maar met jouw vaardigheden als houtbewerker – je bent zo precies - zijn er in de toegepaste kunst veel mogelijkheden. Je zou moeten samenwerken met een meubelmaker. Jij zou dan het versieren van het hout voor je rekening kunnen nemen. Ook in de restauratiewereld zouden ze veel aan je hebben. Met het herstellen van oude houten deuren, kasten, schouwen kun je een heel aardig inkomen verdienen, waardoor je weer ruimte krijgt om je eigen, vrije kunst te beoefenen.’ Martina geeft Masoud Fartous het telefoonnummer van de restaurateur van de Kunstuitleen. ‘Bel

hem’, zegt hij. ‘Hij heeft veel contacten in de wereld van restaurateurs.’

‘Zo verdiende ik in Iran ook mijn geld’, zegt Masoud, als hij weer buiten staat. ‘Met het versieren van bedden, kasten en tafels, met toepaste kunst dus.’

Wilt u misschien een houten afbeelding van een hond of kat? Masoud Fartous maakt het voor u.

*Voor al uw houtsnijwerk:
bel 06 45533391
mail: kochlo@hotmail.com*

Een Eritreër, een Iraniër en een Nederlander over de film Moordwijven

Eindelijk mooi en dan toch niet gelukkig

ELLEN DE LANGE, TAHIR HAMDE,
MASOUD FARTOUS

Uit verveling laten ze hun anus bleken, een bezoek aan de plastisch chirurg is voor hen net zo normaal als een bezoek aan de kapper. De drie superrijke vrouwen uit de film Moordwijven van Dick Maas zijn geobsedeerd door hun uiterlijk. Ze doen er alles aan om mooi en jong te blijven. Ellen de Lange bezocht de film met Masoud Fartous uit Iran en Tahir Hamde uit Eritrea.

‘Als mijn moeder in Eritrea deze film zou zien, zou ze niet geloven dat dit mogelijk is’, zegt Tahir na afloop van de film. ‘De mensen in Eritrea zijn arm, ze hebben belangrijkere dingen om zich druk over te maken. Plastische chirurgie wordt er alleen toegepast bij kinderen die verminkt zijn. En dan nog alleen als ze geluk hebben. Schoonheid in Eritrea gaat trouwens sowieso over andere dingen dan het lichaam. Mannen schrijven liedjes over de pracht van het haar en over de mooie ogen en tanden van hun geliefde.’

De film is met veel humor en vaart gemaakt. We hebben alle drie hard moeten lachen. Vooral om de vrouw die haar man wil laten vermoorden omdat hij vreemd gaat, daarbij gaat heel

wat mis wat hilarische situaties oplevert. Masoud en Tahir zijn ook erg onder de indruk van de techniek van de film. Beiden hebben nog weinig Nederlandse films gezien. ‘Ik wist niet dat Nederlandse films net zo goed in elkaar zitten als Hollywood-films’, zegt Tahir. Moordwijven is vooral geslaagd

omdat de film op overtuigende wijze de maatschappij een spiegel voorhoudt. Het is een karikatuur van de maakbaarheid van de wereld tot en met de maakbaarheid van het eigen lichaam aan toe. De vrouwen kunnen alles kopen, nieuwe kleren, een nieuwe tuinman, nieuwe borsten. Toch zijn ze niet gelukkig. Want de liefde

van hun mannen is niet te koop. ‘Ook in Iran gaan veel mensen naar de chirurg om hun uiterlijk te laten bijstellen’, zegt Masoud. ‘Heel veel vrouwen laten hun neus verbouwen. Die vrouwen zijn niet eens zo rijk. De echte rijken, de miljardairs, kunnen alles laten veranderen en doen dat ook. Dus in Iran zouden

mensen niet echt geschokt zijn bij het zien van deze film. Dan heb ik het wel over mensen in de stad hoor, in de dorpen is het een ander verhaal. Hoe rijker en moderner de mens, hoe meer hij alles maakbaar wil maken. Maar het allermooiste meisje dat ik ooit heb gezien, was Koerdisch en heel arm.’

Verdwaald in Hoog Catharijne

Hoog Catharijne. Dat was het eerst wat René Mbaiko van Utrecht zag. Het was geen liefde op het eerste gezicht. Maar nu vindt hij het de mooiste plek van de stad.

Het was maart 2001, ik weet het nog precies, ik was van het opvangcentrum in Hogeveen onderweg naar het asielzoekerscentrum in Groenekan. Alles wat ik bezat had ik bij me, want Groenekan, een kleine plaats

vlakbij Utrecht, zou mijn nieuwe woonplaats worden. Mijn begeleider in het opvangcentrum gaf me een treinkaartje naar Utrecht en van daaruit zou ik de bus nemen naar het asielzoekerscentrum. Voor mij was het een groot avontuur.

Toen ik aankwam in Utrecht wist ik niet wat me overkwam. Een station zo groot als dit had ik nog nooit gezien! Ik had me voorgesteld dat het station er net zo uit zou zien als in Hogeveen, met twee perrons, één voor de trein richting het noorden, één voor de trein naar het zuiden. Ik kan me herinneren dat ik daar onder die grote blauwe borden stond en geen enkel idee had welke kant ik op zou gaan.

Het was twaalf uur in de middag. Ik begon te lopen, op zoek naar de bus naar Groenekan. Ik liep en ik liep, maar ik kon niet eens een uitgang vinden! Hoe kon je dit grote, chaotische station verlaten? Waar waren de bussen? Ik zag ze niet. Indertijd sprak ik alleen Arabisch en Frans. Ik vond niemand die Frans sprak en me de weg kon vertellen. Ik dwaalde rond en voelde me totaal ontredderd. Uren later, om vijf uur heeft iemand me naar het politiebureau gebracht. Daar wisten ze gelukkig waar het asielzoekerscentrum was waar ik naartoe moest. Een politieman heeft

me op de bus gezet. Dit was mijn eerste dag in Utrecht. Als ik er nu aan terugdenk, voel ik nog steeds die overweldiging van dat grote station. Nu nog steeds is Hoog Catharijne bijzonder voor mij. Nog steeds vind ik het overweldigend, maar niet meer op die angstaanjagende manier als op de eerste dag. Toen ik eenmaal de in- en uitgangen had gevonden, ben ik langzaam van Hoog Catharijne gaan houden. Nu kom ik er regelmatig om me te ontspannen. Zoveel winkels in één gebouw. Dat is toch slim? De architectuur ervan, hoe het gemaakt is, vind ik heel bijzonder. Dat zul je in Tsjaad nooit tegenkomen. En het is een plek van komen en gaan. Vaak als ik daar ben, kom ik plotse-ling iemand tegen die ik anders niet zomaar zou zien. Immigranten die in andere steden wonen, kun je hier gemakkelijk ontmoeten, want bijna iedereen die onderweg is, komt langs het station van Utrecht. Alles komt hier bij elkaar; winkels, restaurants en mensen. Nu is Hoog Catharijne de plek waar ik het liefste ben.

Het verhaal van René Mbaiko. Hij kwam in 2000 vanuit Tsjaad naar Nederland.

GESCHREVEN DOOR ELLEN DE LANGE
ILLUSTRATIE: JOS COLLIGNON

Colofon

Deze eenmalige editie van Utrecht Divers is een initiatief van Vluchtelingenwerk Midden-Nederland afdeling Utrecht. De krant is gemaakt door de deelnemers van het project Verbinding. De deelnemers, vluchtelingen en inwoners van de stad Utrecht, berichten gezamenlijk over de stad Utrecht. De vluchtelingen hebben in hun land van herkomst allemaal als journalist gewerkt. De Nederlanders willen hun stad leren kennen door de ogen van een buitenlander.

Redactie Sahib Al Doraki, Martijn van Eijk, Masoud Fartous, Tahir Osman Hamde, David Hompes, Ellen de Lange, René Mbaiko, Tineke van Stijn; Zainab Altememy

Begeleiding en eindredactie Mar Oomen

Praktische ondersteuning Jolien Thunnissen, Christel Peek

Vormgeving Megavolt (www.megavolt.nl)

Drukwerk Virtual Printer

Projectontwikkeling Stichting BMP, www.stichtingbmp.nl

Mogelijk gemaakt door Vluchtelingenwerk Midden-Nederland
Met dank aan Hogeschool Utrecht - School voor Journalistiek